

Faunabeheereenheid Noord-Holland  
Spaarne 17  
2011CD Haarlem

Directeur

Uw contactpersoon

dhr W.F.A. van Dijk

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235145260

dijkwf@noord-holland.nl

1 | 24

Verzenddatum

**29 MAART 2018**

Kenmerk

1045511/1063763

RUD.242274

Uw kenmerk

Betreft: Wnb besluit 10 (2018); aanvraag voor het vangen en doden met gebruik van CO<sub>2</sub> van grauwe gans (*Anser anser*), brandgans (*Branta leucopsis*), Canadese gans (*Branta canadensis*), kolgans (*Anser albifrons*), Indische gans (*Anser indicus*), nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) en verwilderde, gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen, in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rond de luchthaven Schiphol.. De 0-20 kilometer zone rondom Schiphol.

Geacht bestuur,

Op 19 maart 2018 hebben wij uw aanvraag d.d. 15 maart 2018 ontvangen voor een ontheffing ex artikel 3.3 eerste lid in samenhang met artikel 3.17, eerste lid en 3.18 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De ontheffing is aangevraagd voor het vangen en doden met gebruik van CO<sub>2</sub> in de 0-20 kilometer zone (hierna 0-20 km zone) rondom Schiphol van grauwe gans (*Anser anser*), brandgans (*Branta leucopsis*), Canadese gans (*Branta canadensis*), kolgans (*Anser albifrons*), Indische gans (*Anser indicus*), nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) en verwilderde, gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen, in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rond de luchthaven Schiphol. Deze maatregelen staan opgenomen in uw Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol 2018-2024 (hierna: GBP) dat op 13 maart 2018 gedeeltelijk door ons is goedgekeurd. U heeft de ontheffing aangevraagd voor de gehele looptijd van het GBP, tot 13 maart 2024.

### **Besluit**

Wij besluiten om u de gevraagde ontheffing te verlenen voor het vangen en doden met gebruik van CO<sub>2</sub> in de **0-20 km zone** rondom Schiphol van grauwe gans (*Anser anser*) en verwilderde, gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rond de luchthaven Schiphol.

Wij besluiten tevens om u de gevraagde ontheffing te verlenen voor het vangen en doden met gebruik van CO<sub>2</sub> in de **0-10 km zone** rondom Schiphol van brandgans (*Branta leucopsis*), Canadese gans (*Branta canadensis*), kolgans (*Anser albifrons*), Indische gans (*Anser indicus*) en nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*), in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rond de luchthaven Schiphol. U krijgt de ontheffing onder voorschriften voor de gehele looptijd van uw GBP, tot 13 maart 2024.

Postbus 3007  
2001 DA Haarlem  
Telefoon (023) 514 3143  
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33  
2012 DE Haarlem  
www.noord-holland.nl  
Kvk nummer 34362354  
Btw nummer NL.0010.03.124.B.08

Wij besluiten om u de gevraagde ontheffing voor het vangen en doden met gebruik van CO<sub>2</sub> in de **10-20 km zone** rondom Schiphol van brandgans (*Branta leucopsis*), Canadese gans (*Branta canadensis*), kolgans (*Anser albifrons*), Indische gans (*Anser indicus*) en nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) te **weigeren**. Hieronder motiveren wij ons besluit.

### **Wettelijk kader**

#### Vogelrichtlijn

De grauwe gans, brandgans, Canadese gans en kolgans zijn beschermde vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Europese Vogelrichtlijn. De richtlijn ziet op de bescherming van individuele vogels, hun eieren, hun nesten en hun leefgebieden. Op grond van artikel 3.1 van de Wnb is het verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.1, lid 1);
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 3.1, lid 2);
- eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben (artikel 3.1, lid 3);
- opzettelijk te storen (artikel 3.1, lid 4).

Het verbod, bedoeld in artikel 3.1, vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Voorts is het krachtens artikel 3.2, zesde lid verboden, anders dan voor verkoop, vogels, delen of uit deze vogels verkregen producten, onder zich te hebben of te vervoeren, tenzij deze vogels, delen of producten aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen.

Op grond van artikel 3.3, eerste lid en 3.17 eerste lid van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid van de Wnb, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is verleend, de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

#### Conventie van Bern

De brandgans is tevens genoemd in bijlage II bij de Conventie van Bern. Het verdrag ziet op het behoud van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten en de daarbij behorende grensoverschrijdende natuurlijke

leefmilieus (habitats) in Europa. Bijzondere aandacht wordt besteed aan kwetsbare soorten en aan soorten die met uitsterven worden bedreigd, met inbegrip van trekkende soorten.

Op grond van artikel 3.5 van de Wnb is het onder meer verboden in het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage II bij de Conventie van Bern, in hun natuurlijk verspreidingsgebied:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.5, lid 1);
- opzettelijk te verstoren (artikel 3.5, lid 2);
- opzettelijk eieren te vernielen of te rapen (artikel 3.5, lid 3);
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen (artikel 3.5, lid 4).

Daarnaast is het op grond van artikel 3.6, lid 2 van de Wnb verboden, anders dan voor verkoop, dieren genoemd in bijlage II bij de Conventie van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn onder zich te hebben of te vervoeren.

Op grond van artikel 3.8 eerste lid, 3.17 eerste lid en 3.18 eerste lid van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.5 of artikel 3.6, tweede lid van de Wnb, ten aanzien van dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is verleend, er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Omdat het toetsingskader van artikel 3.3 van de Wnb tot de meest strikte afweging leidt en minder wettelijke belangen kent op grond waarvan ontheffing verleend kan worden, is in dit besluit het toetsingskader van artikel 3.3 van de Wnb voor alle aangevraagde vogelsoorten aangehouden.

Ter behartiging van de in of bij de Wnb genoemde belangen kan van de genomen verbodsbepalingen worden afgeweken, indien een andere bevredigende oplossing ontbreekt en indien de afwijking niet leidt tot

verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Exoten en verwilderde, gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen

Artikel 3.18, lid 1 van de Wnb stelt:

*"Gedeputeerde staten kunnen aan faunabeheereenheden of wildbeheereenheden, aan andere samenwerkingsverbanden van personen, of aan personen opdracht geven om, in afwijking van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 3.1, 3.4, eerste lid, 3.5, 3.9, eerste lid, en 3.10, eerste lid, de omvang van een bij de opdracht aangeduide populatie van vogels of van dieren van soorten als bedoeld in artikel 3.5, eerste lid, of 3.10, eerste lid, te beperken als dat nodig is om de onderscheidenlijke redenen, genoemd in artikel 3.17, eerste lid, onderdelen a, b en c. De artikelen 3.3, vierde en vijfde lid, 3.8, vijfde lid, en 3.10, tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing op die opdracht."*

Onder artikel 3.18, lid 4 is vervolgens opgenomen:

*"Het eerste tot en met derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op het beperken van de omvang van populaties van dieren die zijn aan te merken als exoten of van verwilderde dieren."*

Hieruit blijkt dat, ook wanneer een opdracht wordt gegeven voor het beheer van exoten/verwilderde dieren, er conform artikelen 3.3, vierde en vijfde lid, 3.8, vijfde lid, en 3.10, tweede lid moet worden beoordeeld of er sprake is van een wettelijk belang, de staat van instandhouding niet in het geding komt en er geen sprake is van een andere bevredigende oplossing. Dit is opmerkelijk nu bij exoten/verwilderde dieren sprake is van een onbeschermd status en het uitgangspunt doorgaans beperking of eliminatie van de populatie is.

Op 27 december 2017 is Kamerstuk 34860 nr. 17 gepubliceerd waarin het herstel van wetstechnische gebreken en leemten alsmede aanbrenging van andere wijzigingen van ondergeschikte aard in diverse wetsbepalingen wordt voorgesteld. Onder onderdeel G (artikel 3.18, vierde lid) op p. 11 staat vermeld:

*"Artikel 3.18, eerste lid, voorziet in een grondslag voor gedeputeerde staten om aan faunabeheereenheden of wildbeheereenheden, aan andere samenwerkingsverbanden van personen of aan personen opdracht te verlenen voor de beperking van populaties van beschermde vogels en dieren. Ingevolge het vierde lid van artikel 3.18 kunnen gedeputeerde staten een dergelijke opdracht ook verstrekken ten aanzien van dieren die aan te merken zijn als exoten of verwilderde dieren. Dit vierde lid kan echter zo gelezen worden dat de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 - die zien op de voorwaarden waaraan ontheffingen en vrijstellingen voor het vangen en doden van beschermde moeten worden getoetst - ook van overeenkomstige toepassing zouden zijn op een opdracht ten aanzien van exoten of verwilderde dieren. Dit is niet het geval en zou - voor zover het om invasieve exoten gaat - ook in strijd zijn met Verordening (EU) Nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten (PbEU 2014, L 317) (de Verordening invasieve uitheemse soorten). Voorgesteld wordt derhalve om te expliciteren dat de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 niet van toepassing zijn op een opdracht van gedeputeerde staten tot het terugbrengen van een populatie exoten of verwilderde dieren."*

Hiermee is komen vast te staan dat beoordeling van een wettelijk belang, de staat van instandhouding en andere bevredigende oplossingen niet aan de orde is wanneer het exoten (of verwilderde dieren) betreft. Nu hier echter sprake is van een voorstel van wet en deze uitleg thans nog niet is toegevoegd aan de Wnb hebben wij in onze overwegingen waar relevant toch de aangevraagde handelingen en middelen voor alle aangevraagde soorten, inclusief exoten/verwilderde ganzen, besproken.

Notabene: voorgaande betekent niet dat dieren van deze soorten volledig onbeschermd zijn: ten aanzien van deze dieren geldt de zorgplicht (artikel 1.11), het verbod op het toebrengen van onnodig lijden (artikel 3.24, eerste lid) en de beperkingen ten aanzien van het gebruik van middelen (artikelen 3.24, tweede lid, 3.26 en 3.30).

## Vrijstellingen

### Landelijke vrijstelling schade

Op grond van artikel 3.15, eerste lid van de Wnb zijn soorten aangewezen die niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen, en die in het gehele land schade veroorzaken. Met deze aanwijzing wordt het mogelijk af te wijken van de verbodsbepalingen zoals genoemd onder artikel 3.1 (vogels) respectievelijk 3.10 (overige soorten) ter voorkoming van schade aan de in artikel 3.15, lid 6 Wnb genoemde belangen.

Voordat een ontheffing verleend kan worden dient eerst te worden bezien of een vrijstelling is verleend. Artikel 3.1 van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) benoemt de landelijk vrijgestelde soorten, waaronder Canadese gans. Hiermee is het toegestaan om Canadese gans te doden en opzettelijk te verstoren en nesten, rustplaatsen en eieren te beschadigen of te vernielen, of nesten weg te nemen. Het door u aangevraagde belang valt echter niet onder de belangen op grond waarvan de vrijstelling is afgegeven. De landelijke vrijstelling is daarmee niet van toepassing op de door u aangevraagde handelingen. De overige aangevraagde soorten vallen in het geheel niet onder de landelijke vrijstelling.

### Provinciale vrijstelling

Artikel 3.15, derde lid van de Wnb biedt Provinciale Staten de mogelijkheid om bij verordening soorten aan te wijzen die niet reeds landelijk zijn aangewezen, niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen, en die in hun provincie schade veroorzaken. In artikel 2 en 3 van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland d.d.3 oktober 2016 is benoemd van welke verbodsbepalingen mag worden afgeweken, voor de in bijlage 1 en 2 van de verordening opgenomen soorten.

De grauwe gans, brandgans, kolgans en de verwilderde gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen zijn opgenomen onder deze verordening. Hiermee is het toegestaan om genoemde soorten opzettelijk te verstoren, aan verjaging ondersteunend afschot te plegen en nesten, rustplaatsen en eieren te beschadigen of te vernielen, of nesten weg te nemen. Het door u aangevraagde belang valt echter niet onder de belangen op grond waarvan de vrijstelling is afgegeven. De provinciale vrijstelling is daarmee niet van toepassing op de door u aangevraagde handelingen.

Nu het voor de aangevraagde handelingen niet mogelijk is deze uit te voeren op grond van de landelijke en provinciale vrijstelling dient er voor de aangevraagde handelingen ontheffing te worden verleend.

### **Provinciaal beleid**

Het provinciaal beleid aangaande het verlenen van ontheffingen, vrijstellingen en opdrachten is vormgegeven door middel van verordeningen en beleidsregels.

In de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Holland d.d. 6 september 2016 is onder artikel 8, eerste en tweede lid het volgende opgenomen:

*"Artikel 8, Populatiebeheer*

1. *Een ontheffing, vrijstelling of opdracht voor populatiebeheer zodanig dat een nulstand wordt nagestreefd, kan worden verleend voor verwilderde gedomesticeerde ganzen en hybride ganzen in al hun verschijningsvormen.*
2. *Een ontheffing of opdracht voor populatiebeheer zodanig dat de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komt kan worden verleend voor jaarrond verblijvende ganzen van de soorten:*
  - a. *grauwe gans;*
  - b. *brandgans;*
  - c. *Canadese gans;*
  - d. *Kolgans."*

Daarbij is onder artikel 11, eerste tot en met derde lid opgenomen:

*"Artikel 11 Ganzen rondom Schiphol*

1. *Een ontheffing, vrijstelling of opdracht kan worden verleend voor populatiebeheer, met als doel het bereiken van een minimale stand, voor de jaarrond verblijvende grauwe gans binnen een straal van 10 kilometer rondom de luchthaven Schiphol.*
2. *Een ontheffing, vrijstelling of opdracht kan worden verleend voor populatiebeheer, met als doel het bereiken van een nulstand, voor de jaarrond verblijvende Canadese gans, kolgans en brandgans binnen een straal van 10 kilometer rondom de luchthaven Schiphol.*
3. *Een ontheffing, vrijstelling of opdracht kan worden verleend voor populatiebeheer, met als doel in specifieke gebieden gelegen buiten een straal van 10 kilometer rondom de luchthaven Schiphol een minimale stand te bereiken, mits wordt aangetoond dat ganzen die zich in die specifieke gebieden bevinden door hun vlieggedrag een verhoogd risico vormen voor het luchtverkeer van en naar de luchthaven Schiphol."*

Voor zover uw aanvraag ziet op de beschermde soorten zoals genoemd onder artikel 8 van de Beleidsregel beoordelen wij uw aanvraag voor genoemde soorten als passend binnen het provinciaal beleid. De Indische gans en nijlgans zijn niet beschermd onder de Wnb en zijn daarom niet opgenomen in de Beleidsregel.

### **Faunabeheerplan**

Na vaststelling door u heeft u op 6 maart 2018 uw GBP ter goedkeuring aan ons aangeboden. In uw GBP zet u, onder andere, uitgebreid uiteen wat voor risico de ganzen in de omgeving van Schiphol opleveren voor de veiligheid van het luchtverkeer, welke inspanningen de afgelopen

jaren zijn geleverd om te pogen dit risico te verminderen en welke maatregelen u nu nodig acht om het risico te beperken.

Op 13 maart 2018 hebben wij uw GBP, onder een aantal voorwaarden, gedeeltelijk goedgekeurd. Hiermee is duidelijk geworden dat wij uw gepresenteerde visie onderschrijven, echter zijn voorbehouden opgenomen met betrekking tot de onderbouwing en specificatie voor onder andere de inzet van bepaalde middelen. U heeft hier voor zover mogelijk invulling aan gegeven in uw aanvraag. Daarnaast is besloten goedkeuring te onthouden aan het onderdeel *Beheer in de 10-20 km zone* van uw GBP voor zover dit onderdeel betrekking heeft op afschot en vangacties van de soorten kolgans, Canadese gans, brandgans, Indische gans en nijlgans. Er is onvoldoende vast komen te staan dat genoemde soorten ruien en zich verplaatsen in de 10-20 km zone waarna een risico voor veiligheid van het luchtverkeer op en rondom de luchthaven Schiphol ontstaat. Een dergelijk verband is niet uitgesloten, echter volgt voor genoemde soorten thans onvoldoende uit beschikbaar onderzoek.

### **Maatregelenpakket**

De door u aangevraagde ontheffing voor het vangen en doden van ganzen in de 0-20 km zone rondom Schiphol maakt onderdeel uit van een pakket aan maatregelen, met betrekking tot ganzen, in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rondom de luchthaven Schiphol. De combinatie van maatregelen in het pakket moet zorgen voor een effectieve aanpak om het risico op aanvaringen tussen ganzen en vliegtuigen te beperken. Dit pakket aan maatregelen is op 16 april 2012 overeengekomen in het "Convenant Reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol" (hierna: NRV convenant) van de Nederlandse Regiegroep Vogelaanvaringen (hierna: NRV) en bestaat uit vier sporen:

1. technische maatregelen gericht op het detecteren en verjagen van vogels.
2. ruimtelijke beperking van (de ontwikkeling van) rust- en broedgebieden in de omgeving van de luchthaven;
3. beperken van het voedselaanbod voor vogels;
4. populatiereductie.

De door u ingediende aanvraag is een uitwerking van het vierde spoor. Dit is ook het enige spoor waarvoor er bij u, als zijnde de Faunabeheereenheid Noord-Holland, mogelijkheden liggen. De andere sporen worden door de andere partijen uit het NRV uitgewerkt en uitgevoerd.

### **Doelstelling**

Het in uw GBP geformuleerde doel is het reduceren van baankruisingen van risicovolle ganzensoorten op en rondom de luchthaven Schiphol. Dit wilt u bereiken door het vierde spoor van het NRV convenant, voor zover dat binnen uw mogelijkheden ligt, tot uitvoering te brengen. In de praktijk betekent dit dat u inzet op een aanmerkelijke reductie van het aantal ganzen middels verschillende methodes.

De onderhavige aanvraag ziet uitsluitend op het deel van het vangen en doden met gebruik van CO<sub>2</sub> van verschillende ganzensoorten in de 0-20 km zone. Deze maatregel, samen met de andere in het GBP genoemde, in het NRV convenant overeengekomen, en de afgelopen jaren uitgevoerde maatregelen moeten uiteindelijk zorgen voor een kleiner risico voor de veiligheid van het luchtverkeer.

Om het algemene doel - het reduceren van het aantal baankruisingen van risicovolle ganzensoorten op en rondom de luchthaven Schiphol - te

dienen heeft u in uw GBP doelen gesteld met betrekking tot het maximaal aantal ganzen dat in de omgeving van Schiphol zou mogen verblijven. Deze doelstellingen zijn voor wat betreft de grauwe gans in de nazomer 1.000 exemplaren in de zone van 0-10 kilometer en 7.500 exemplaren in een zone van 10-20 kilometer van de luchthaven. Voor alle andere ganzensoorten geldt een aantal van nul dieren in de 0-10 kilometer zone en een minimaal aantal dieren in de 10 tot 20 kilometer zone (zie tabel 1).

|                                                | 0-10 km | 10-20 km |
|------------------------------------------------|---------|----------|
| Grauwe gans                                    | 1.000   | 7.500    |
| Kolgans                                        | 0       | Minimaal |
| Brandgans                                      | 0       | Minimaal |
| Indische gans                                  | 0       | Minimaal |
| Canadese gans                                  | 0       | Minimaal |
| Verwilderde gedomesticeerde en/of hybride gans | 0       | Minimaal |
| Nijlgans                                       | 0       | Minimaal |

Tabel 1. Doelstelling voor het maximaal aantal ganzen in de nazomer.

### Beheer 2013-2018

Op grond van het voorgaande Ganzenbeheerplan Schiphol 2013-2018 was een samenstel van maatregelen mogelijk, bestaande uit afschot in de 0-10 km zone, nestbehandeling in de 0-20 km zone en het vangen en doden met CO<sub>2</sub> in de 0-10 respectievelijk 10-20 km zone. Dit samenstel bleek succesvol in het beperken van de populatie; waar tot vóór aanvang van de maatregelen enkel sprake was van een exponentiële groei van de populatie ontstond er een afvlakking van de groei en uiteindelijk een afname van de populatie.

Er is echter slechts een begin gemaakt, waarbij een deel van de resultaten teniet zijn gedaan door het uitblijven van het vangen en doden met CO<sub>2</sub> in 2016. De benodigde populatieafname naar een fractie van de populatie (grauwe gans) dan wel nulstand (overige soorten) zoals die ten doel is gesteld in uw GBP vereist gezien de resultaten van de afgelopen jaren dan ook meer tijd en waar nodig is een aanpassing in de mogelijkheden tot beheer noodzakelijk om het beheer te kunnen intensiveren. Enkel door het beperken van de populatie in samenhang met de activiteiten op de overige sporen kan het aantal risicovolle baankruisingen worden verminderd.

### Aanvraag

Uw onderhavige aanvraag ziet uitsluitend op het vangen en doden met gebruik van CO<sub>2</sub> in de 0-20 km zone rondom Schiphol. U heeft separaat aanvragen gedaan tot ontheffing om de noodzakelijk geachte nestbehandeling en afschot uit te kunnen voeren.

Uw aanvraag bestaat uit de volgende onderdelen:

- Vangen en doden met gebruik van CO<sub>2</sub> (populatiereductie) van grauwe gans, brandgans, Canadese gans, kolgans, Indische gans, nijlgans en verwilderde, gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen;
  - Van 1 mei tot 31 juli,
  - Met gebruik van CO<sub>2</sub>,
  - Vanaf één uur voor zonsopgang tot één uur na zonsondergang,
  - Op zon- en feestdagen,
  - Met betreding van gronden zonder grondgebruikersverklaring(en).



Sinds 2012 wordt CO<sub>2</sub> in de 0-20 km zone rondom Schiphol toegepast op verzoek van het voormalige Ministerie van Infrastructuur & Milieu (thans Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat). Dit met uitzondering van het jaar 2016 toen de desbetreffende ontheffing bij uitspraak van de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland werd geschorst. Onderhavige aanvraag volgt wederom op het verzoek van het Ministerie aan u (bijlage bij uw aanvraag) om voor de looptijd van uw GBP het vangen en doden met gebruik van CO<sub>2</sub> voor te bereiden in de 0-20 km zone rondom Schiphol.

### **Uitvoeringsperiode**

Uitvoering van het vangen en doden met gebruik van CO<sub>2</sub> wordt aangevraagd voor de periode van 1 mei tot 31 juli. Hiermee vindt uitvoering plaats tijdens de zogeheten ruiperiode. U stelt in uw aanvraag daarover:

*"In de tweede helft van het broedseizoen ruien ganzen hun slagpennen, gedurende ruim vier weken kunnen de vogels dan niet of nauwelijks vliegen. Oudervogels met jongen en subadulte vogels zijn tijdens de rui eenvoudig te vangen. Het vangen van ganzen gebeurt met behulp van een vangkraal en overige benodigheden. Het doden van de ganzen kan gebeuren door middel van de toepassing van CO<sub>2</sub>.*

*Wanneer de lokale populatie een beperkt aantal ruigroepen kent, zal het vangen van een groot deel van de populatie relatief eenvoudig zijn. In grote kernpopulaties van de grauwe gans, met een groot aantal verspreide ruigroepen zal vangen minder effectief zijn, of in ieder geval arbeidsintensiever. Het voordeel van vangen tijdens de rui in vergelijking met afschot is dat de vogels van een bepaalde populatie gericht aangepakt kunnen worden. In paragraaf 5.1.2 van het Ganzenbeheerplan Omgeving Schiphol is de methode vangst en doden uitgebreider beschreven."*

De verschillende soorten ruien op verschillende momenten. De door u voorgestelde uitvoeringsperiode is dusdanig gekozen dat de ruiperiodes van de aangevraagde soorten daar binnen vallen. Door uitvoering tijdens de ruiperiode staat vast dat het reductie van de broed- en daarmee standpopulatie betreft. Daarmee is de handeling naar verwachting effectief in het bereiken van de door u gestelde doelstellingen. Wij onderschrijven dan ook de gekozen uitvoeringsperiode.

### **Overwegingen**

Zoals in artikel 3.3 en 3.17 van de Wnb staat omschreven moet aan een aantal voorwaarden zijn voldaan voordat een ontheffing van de eerder genoemde verbodsartikelen kan worden afgegeven. Hieronder zullen de verschillende afwegingen beschreven worden.

#### Schade aan wettelijk belang

Om ontheffing te kunnen verlenen moet er sprake zijn van het in het geding zijn van een in de Wnb genoemd belang. U vraagt een ontheffing van de Wnb aan op grond van artikel 3.3, lid 4, sub b onder 2° in samenhang met artikel 3.17, eerste lid onder 2° in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.

#### *Aantasting van de veiligheid van het luchtverkeer*

In uw aanvraag wordt verwezen naar en zijn delen opgenomen uit de integrale tekst van uw GBP. In dit GBP worden diverse onderzoeken en waarnemingen beschreven waaruit u concludeert dat de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is of dreigt te komen.

In hoofdstuk twee van uw GBP geeft u weer op welke manier en in welke mate de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is door over de luchthaven en door de vluchtpaden van vliegtuigen vliegende ganzen. In

de periode vanaf 2005-2017 zijn er jaarlijks (meerdere) incidenten geweest waarbij er sprake was van een zogeheten birdstrike.

Incidenten zijn gedurende de periode 2005-2016 in vrijwel alle maanden van het jaar gemeld. Gedurende het broedseizoen zijn relatief weinig incidenten gemeld, wat naar verwachting samenhangt met de zorg voor pullen en de ruiperiode waarin de ganzen niet kunnen vliegen. Bird strikes zijn gemeld met grauwe gans, nijlgans, Canadese gans, brandgans, alsook een aantal overige ganzen (soort niet meer herleidbaar).

Uit figuur 3 van uw GBP blijkt dat het aantal visuele waarnemingen na invoering van het gehele samenstel aan maatregelen vanaf 2012 onder de piek van 2010/2011 is gekomen, maar nog altijd vele malen groter is dan voor 2009. Tevens blijkt dat het aantal visuele waarnemingen sinds 2013 weer is toegenomen. Oorzaken kunnen worden gezocht in een verandering in vlieggedrag, waarbij zichtbaar is dat de ganzen zich in kleinere groepjes verplaatsen, waarmee de populatieafname in 2015 niet heeft geleid tot een afname in het aantal baankruisingen. In 2015 lag het aantal birdstrikes met vijf incidenten dan ook hoger dan de voorgaande jaren. In 2016 lag het aantal birdstrikes echter weer lager. Het aantal birdstrikes is dan ook geen goede graadmeter gebleken voor het risico van overvliegende, baankruisende ganzen en kan niet worden gezien als een indicatie voor de effectiviteit van de maatregelen. Dit geldt met name nu de populatie nog steeds veel groter is dan de streefstanden, ondanks de afname van de populatie die in 2015 duidelijk kon worden waargenomen.

Het risico voor de vliegveiligheid wordt dan ook vooral zichtbaar door het aantal baankruisingen, aangezien alle baankruisingen in potentie een gevaar kunnen opleveren voor startende en landende vliegtuigen. Dit aantal neemt zoals in figuur 3 van uw GBP te zien is sinds 2013 weer toe. Hoewel het aantal birdstrikes met ganzen feitelijk niet zo hoog is vormen ganzen een groot risico vanwege het lichaamsgewicht, het vliegen in groepsverband en de hoogte waarop ze vliegen. Met de toename van het aantal baankruisingen, de huidige populatieomvang en het waargenomen vlieggedrag is het risico op birdstrikes dan ook onverminderd aanwezig.

Wanneer wordt gekeken naar de piek in waarnemingen van baankruisingen vond deze in 2015 plaats in de (na)zomer. Dit betreft dan ook de standpopulatie. De reeds gerealiseerde stabilisatie/afname van de standpopulatie in 2015 is dan ook niet afdoende, met name nu met het uitblijven van de vangacties in 2016 de aantallen weer zijn gestegen. De noodzaak om de standpopulatie in de risicovolle zone terug te brengen naar de in uw GBP genoemde streefgetallen is daarmee onverminderd aanwezig.

Uitvoering van populatiereductie in de 10-20 km zone is enkel relevant als is gebleken dat ganzen die in de 10-20 km zone voorkomen zich verplaatsen naar en binnen de risicovolle zones rondom (de aanvliegroutes van) de start- en landingsbanen, dan wel indien is gebleken dat aanwas uit de 10-20 km zone zich verspreid naar de risicovolle zones. Van grauwe gans is gebleken dat grote aantallen die in de zomer rondom de luchthaven Schiphol verblijven in maart uit de 0-10 kilometer zone vertrekken om in de buurt (maar vooral buiten de 10 kilometer zone) te verblijven en daar dus ook te ruïen. Er is daarmee sprake van een uitwisselende/ samenhangende populatie in de 0-10 km zone en de 10-20 km zone, waarbij dus is vast komen te staan dat de gehele populatie in de 20 kilometer zone een relevant aandeel kan

hebben in risicovolle vliegbewegingen. Uitvoering in de gehele 20 kilometer is voor de grauwe gans en verwilderde, gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen hiervan dan ook geoorloofd. Voor de overige soorten is dit verband – hoewel zeer zeker niet uitgesloten gezien het broed- en ruigedrag van onder andere brandgans – niet duidelijk aangetoond. Uitvoering in de 10-20 km zone kan daarmee voor de overige soorten nog niet direct worden gerelateerd aan het verkleinen van het risico in de risicovolle zones. Het concept van uitvoeren in de 10-20 km zone om migratie van aanwas naar de 0-10 km zone te verkleinen is in beginsel zinvol. Het is echter onvoldoende komen vast te staan dat deze migratie ook daadwerkelijk gebeurt en zo ja, of het toegestane beheer in de 0-10 km zone onvoldoende is om de populatieaanwas in de 0-10 km zone door deze migratie – waarbij migratie ook van buiten de 20 kilometer zone kan optreden – te beperken.

#### *Conclusie schade aan wettelijk belang*

Wij concluderen naar aanleiding van uw aanvraag en de onderliggende gegevens dat de veiligheid van de vliegtuigen die op luchthaven Schiphol landen en die van de luchthaven Schiphol vertrekken door aanvaringen met ganzen wordt geschaad. Uit uw aanvraag en onderliggende gegevens blijkt dat de kans op aanvaringen met ganzen (voornamelijk) geconcentreerd is in een zone van 10 kilometer rondom de luchthaven. Enkel voor grauwe gans en verwilderde, gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen is een direct verband aangetoond tussen uitvoering in de 10-20 km zone en het beperken van risico's in de genoemde risicovolle zone. Alle grauwe ganzen inclusief verwilderde, gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen die zich in de 10-20 zone rondom de luchthaven bevinden vormen dus een (potentieel) risico voor de veiligheid van het luchtverkeer. Voor de overige soorten bestaat mogelijk ook een verband, echter is dit onvoldoende aangetoond in beschikbaar onderzoek.

#### Andere bevredigende oplossing

In artikel 3.3 van de Wnb is verankerd dat een ontheffing uitsluitend wordt verleend indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat.

Zoals eerder aangegeven maakt de aangevraagde ontheffing deel uit van een pakket aan maatregelen ('sporen') die zijn vastgelegd in het NRV convenant. U heeft in uw GBP aangegeven wat de vorderingen zijn op de verschillende sporen (p. 22-27). Wij citeren hier de samenvatting zoals opgenomen in uw GBP (p. 8-9).

*"Op Schiphol is de afgelopen jaren geïnvesteerd in een radarsysteem en dit systeem zal op de gehele luchthaven operationeel worden (vier radars) (spoor 1 (technisch spoor)). Het systeem helpt de medewerkers van Bird Control effectiever aan te rijden naar die delen van het terrein waar hoog risicovogels door het detectiesysteem worden waargenomen. Robin Radar is bezig dit systeem door te ontwikkelen en te kalibreren zodat soortherkenning mogelijk gaat worden zodat Bird Controle in de toekomst nog effectiever op risicovolle baankruisingen kan anticiperen en ingrijpen. Dit systeem kan een belangrijke bijdrage leveren aan de monitoring van risicovolle baankruisingen. Dit zal ook nog verder ontwikkeld worden.*

*Wat betreft spoor 2 (het ruimtelijk spoor) wordt gekeken naar een verruiming van het huidige*

*Luchthavenindelingsbesluit met een nieuwe Vogeltoets en uitbreiding van het vogelbeperkingengebied. De Vogeltoets biedt de mogelijkheid om bij nieuwe activiteiten mitigerende maatregelen, zoals inrichtings- of beheersmaatregelen, mee te nemen in de beoordeling van de*

*vogelaantrekkende werking. Dit zit nog in een proefperiode waarin voor verschillende ingrepen deze toets ingezet wordt. Na de evaluatie van de proefperiode, welke in NRV-verband wordt uitgevoerd, wordt bezien hoe de Vogeltoets en een uitbreiding van de zones waarbinnen deze wordt toegepast in het LIB, kan worden verankerd. Het Ministerie van IenW neemt hierin het voortouw.*

*Ook in spoor 3 (foerageermogelijkheden) vinden initiatieven plaats. In dit spoor is de regeling Tijdelijk Onderwerken geëvalueerd en het ministerie van IenW heeft voor de komende vijf jaar een nieuwe overeenkomst afgesloten. Deze regeling geeft een vergoeding aan boeren als ze de graanresten binnen 48 uur onderwerken en zo het voedselaanbod voor ganzen reduceren. Uit de evaluatie blijkt dat de aantrekkingskracht voor ganzen echter nog niet is afgenomen tot een aanvaardbaar niveau. De komende jaren zal het ministerie verder inzetten op ontwikkeling en stimulering van alternatieve teelten zoals olifantsgras.*

*De Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft aangegeven dat vanuit de luchtvaartveiligheid het noodzakelijk is dat het aanvaringsrisico aanzienlijk en op korte termijn wordt teruggebracht. Dat betekent in elk geval dat de kans op gevaarlijke aanwezigheid in de vluchtpaden van grote en/of zwermen vogels waaronder ganzen wordt teruggebracht. De resultaten van de eerste drie sporen geven hiertoe nog onvoldoende resultaat. Er is geen andere bevredigende oplossing dan spoor 4 (populatiereductiespoor). Het blijft dus ondanks de ontwikkelingen op de eerste drie sporen noodzakelijk om in te zetten op het vierde spoor, gericht op de populatiereductie. Dit spoor geeft aan dat het noodzakelijk is om aan populatiebeheer te doen om het risico van baankruisingen te verminderen."*

Hoewel er voortgang is en wordt geboekt op de andere sporen is het gezien de populatiegrootte en het aantal baankruisingen volgens u nog steeds noodzakelijk om in te blijven zetten op het spoor populatiereductie. Dit zal nodig blijven tot de streefstanden bereikt worden en/of de gezamenlijke sporen het aantal baankruisingen en het risico op birdstrikes significant kunnen verminderen.

Het vangen en doden met CO<sub>2</sub> is naar uw oordeel een essentieel onderdeel van het totaalpakket om de noodzakelijke populatiereductie te bereiken. Uit het onderzoek "Populatiemodel voor de Grauwe gans" (Alterra rapport 2445, 2013) en de resultaten van de afgelopen beheerperiode wordt duidelijk dat afzonderlijke maatregelen zoals nestbehandeling en afschot effect hebben, maar dat enkel het samenstel van alle maatregelen zorgt voor resultaat op de noodzakelijke schaal. Een eerste daling van de populatieomvang kon de afgelopen beheerperiode worden waargenomen. Met het uitblijven van de vangacties in 2016 was echter direct weer een groei zichtbaar. Het intensief (blijven) uitvoeren van alle beschikbare maatregelen is naar uw oordeel dan ook noodzakelijk. Indien dit niet in voldoende mate gebeurt zal uiteindelijk de benodigde inzet en daarmee het aantal te doden ganzen recht evenredig toenemen met de omvang van de populatie.

Wij onderschrijven uw standpunt dat het gehele samenstel van maatregelen noodzakelijk is om de doelstellingen te bereiken zoals gesteld in uw GBP. Onze conclusie volgend dat de noodzaak tot populatiereductie in de 10-20 km zone tot op dit moment enkel is aangetoond voor zover het betreft de grauwe gans inclusief verwilderde, gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen, beschouwen wij op dit moment uitvoering van het samenstel van maatregelen in de 0-10 km zone op de overige soorten wel als andere

bevredigende oplossing, waar het populatiereductie betreft met het doel de veiligheid van het vliegverkeer te vergroten.

*Conclusie andere bevredigende oplossingen*

De hierboven beschreven maatregelen, individueel, maar ook als gecombineerd pakket kunnen, naar ons oordeel, op dit moment, niet gelden als andere (volledig) bevredigende oplossing. Wij worden in dit oordeel gesterkt door de conclusie van de Onderzoeksraad voor Veiligheid die in zijn rapport 'Noodlanding na vogelaanvaring' stelt dat omdat "drie van de vier genoemde aandachtsgebieden pas effect hebben op de lange termijn, populatiereductie voor de korte termijn de enige mogelijke maatregel is".

In de uitspraak van de Haarlemse voorzieningenrechter van 5 juni 2012 werd ons standpunt onderschreven: "Met verweerder is de voorzieningenrechter van oordeel dat deze maatregelen het gevaar voor vogelaanvaringen op korte termijn niet wegneemt. Verweerder heeft zich, tevens gelet op de conclusies van de Onderzoeksraad, in redelijkheid op het standpunt kunnen stellen dat populatiereductie op dit moment noodzakelijk is en een passende maatregel is en dat er op dit moment geen sprake is van een andere bevredigende oplossing." (ECLI:NL:RBHAA:2012:BW7519).

Ook in de uitspraak van de Haarlemse voorzieningenrechter van 31 mei 2013 werd ons standpunt onderschreven:

"Uit het GPB blijkt dat dergelijke maatregelen (ruimtelijke maatregelen en het beperken van fourageermogelijkheden in de directe omgeving van Schiphol) evenwel op korte termijn onvoldoende effect hebben op de omvang van de ganzenpopulatie rond Schiphol. De voorzieningenrechter is dan ook van oordeel verweerders zich op goede gronden op het standpunt stellen dat alleen het nemen van maatregelen waar verzoekster op wijst, niet als een andere bevredigende oplossing kunnen worden beschouwd. Ook in dit verband is het rapport van de Onderzoeksraad van belang, waarin is geconcludeerd dat het - gelet op het belang van de veiligheid van het vliegverkeer - noodzakelijk is om maatregelen te treffen en dat reductie van populaties van ganzen de meest effectieve korte termijn maatregel is".

"Naar het oordeel van de voorzieningenrechter hebben verweerders zich op grond van het GPB en het rapport van de Onderzoeksraad, als deskundigenrapportages, bij de bestreden besluiten op het standpunt kunnen stellen dat populatiereductie op korte termijn noodzakelijk is, en dat het vangen en doden van ganzen, in combinatie met de overige maatregelen, daarvoor effectief is." (ECLI:NL:RBNHO:2013:CA1645).

Met u komen wij tot de conclusie dat alle andere mogelijke, op dit moment in te zetten, minder ingrijpende, maatregelen reeds zijn ingezet. Uit de door u aangeleverde onderbouwing in uw GBP blijkt dat deze minder ingrijpende maatregelen tot op heden niet hebben geleid tot een blijvende afname van het schaden van het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.

Wij onderschrijven uw standpunt dat het gehele samenstel van maatregelen noodzakelijk is om de doelstellingen te bereiken zoals gesteld in uw GBP. Op basis van de door u ingediende aanvraag, het onderliggende GBP en de daarbij behorende gegevens achten wij daarmee voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat voor het vangen en doden met gebruik van CO<sub>2</sub> in de 0-20 km zone rondom Schiphol van grauwe gans en verwilderde, gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen en in

de 0-10 km zone rondom Schiphol van brandgans, Canadese gans, kolgans, Indische gans en nijlgans, in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rond de luchthaven Schiphol.

#### Staat van instandhouding

Bij het verlenen van een ontheffing op grond van artikel 3.3 en 3.17 van de Wnb mag er geen sprake zijn van een verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Aangezien de nijlgans, Indische gans en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen, niet kunnen worden gerekend tot de beschermde inheemse diersoorten hoeft het effect van de voorgenomen acties op de gunstige staat van instandhouding voor deze soorten en hybriden niet getoetst te worden.

#### *Grauwe gans*

Uit uw GBP blijkt dat u voor de grauwe gans in de 0-20 km zone een ondergrens van 8.500 vogels hanteert. Hiernaast verblijven er nog grote aantallen grauwe ganzen buiten deze zone, in Noord-Holland, en in de rest van het land. In 2017 zijn tijdens de julitelling bijna 7000 grauwe ganzen geteld alleen al in de 10 km zone, waar een streefstand van 1000 vogels wordt aangehouden. Nu voor de gehele provincie Noord-Holland een ondergrens van 15.000 grauwe ganzen wordt aangehouden waarbij de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, vormt een streven van 8.500 ganzen enkel in de 0-20 km zone rondom Schiphol geen gevaar voor de gunstige staat van instandhouding. Indien de stand in geheel Noord-Holland toch beneden de ondergrens van 15.000 ganzen komt zal de ontheffing (tijdelijk) worden opgeschort, op grond van besluitpunt 3. Gezien de huidige omvangrijke populatie en de gehanteerde ondergrens zal ook uitvoering in de wintermaanden geen verslechtering betekenen van de staat van instandhouding.

### *Brandgans*

De standpopulatie van de brandgans in de 0-10 km en 10-20 km zone is beperkt in aantal. In de 0-10 km zone zijn er bij de juli telling in 2015 en 2016 478 respectievelijk 456 ganzen geteld. Tijdens de meest recente juli telling (2017) zijn er slechts 204 brandganzen geteld. Ook het aantal broedparen is beperkt; van enkele tientallen in de periode 2014-2016 tot slechts 5 in 2017 in de 0-10 km zone. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de tellingen niet vlakdekkend zijn uitgevoerd; wel is een selectie gemaakt naar juist die gebieden waar ganzen worden waargenomen. Hierdoor vormen de getelde aantallen een betrouwbare indicatie. Buiten de 0-10 km zone rondom Schiphol mag de brandgans ook gedood worden middels afschot en met gebruik van CO<sub>2</sub>, ter voorkoming van schade aan gewassen. In relatie tot het populatiebeheer is een ondergrens van 7.300 brandganzen in Noord-Holland voorgeschreven. Indien de stand in geheel Noord-Holland toch beneden de ondergrens van 7.300 ganzen komt zal de ontheffing (tijdelijk) worden opgeschort, op grond van besluitpunt 3. Hiermee wordt voorkomen dat met de beoogde nulstand binnen de 0-10 km zone, de minimale stand in de 10-20 km zone en het populatiebeheer ten behoeve van het voorkomen van schade aan landbouwgewassen inbreuk wordt gemaakt op de gunstige staat van instandhouding.

### *Kolganzen*

Het voorkomen van de kolganzen als broedvogel in de 0-10 km zone rondom Schiphol is nog minimaal. In 2017 werd tijdens de jultelling slechts 1 vogel waargenomen en zijn er geen ruiende kolganzen waargenomen. Een zelfde beeld is zichtbaar in de rest van Noord-Holland waar nog nauwelijks jaarrond verblijvende kolganzen worden waargenomen en er nog geen sprake lijkt te zijn van een standpopulatie. In die zin is het toestaan van vangen en doden toelaatbaar omdat er nauwelijks sprake is van een effect op de populatie, maar rijst tegelijkertijd de vraag waarom uitvoering dan wel ontheven dient te worden. Hiervoor wordt verwezen naar de brandgans die, net zoals voor de kolganzen thans het geval is, voorheen hoofdzakelijk als wintergast voorkwam in Noord-Holland maar toch een standpopulatie heeft gevestigd. Nu gestreefd wordt naar een nulstand is het dan ook gewenst om ook vestiging van een standpopulatie te voorkómen, door vangen en doden mogelijk te maken van die vogels die niet wegtrekken. Door de beperkte mate waarin dit beheer zal plaatsvinden zal de staat van instandhouding van de kolganzen niet verslechteren.

### *Canadese gans*

De standpopulatie van de Canadese gans in de 0-10 km en 10-20 km zone is beperkt in aantal. In de 0-10 km zone zijn er bij de juli telling in 2016 en 2017 245 respectievelijk 204 ganzen geteld. Ook het aantal broedparen is beperkt; gemiddeld circa 140 over de afgelopen 4 jaar. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de tellingen niet vlakdekkend zijn uitgevoerd; wel is een selectie gemaakt naar juist die gebieden waar ganzen worden waargenomen. Hierdoor vormen de getelde aantallen een betrouwbare indicatie. Buiten de 0-10 km zone rondom Schiphol vindt er ook populatiebeheer en schadebestrijding plaats van de Canadese gans, ter voorkoming van schade aan gewassen, op grond van o.a. de landelijke vrijstelling. In relatie tot het populatiebeheer is een ondergrens van 1.600 Canadese ganzen in Noord-Holland voorgeschreven. Hiermee wordt voorkomen dat met de beoogde nulstand binnen de 0-10 km zone en het populatiebeheer buiten deze 0-10 km zone ten behoeve van het voorkomen van schade aan landbouwgewassen inbreuk wordt gemaakt op de gunstige staat van instandhouding.

### *Conclusie gunstige staat van instandhouding*

Wij concluderen naar aanleiding van hetgeen hierboven en de onderbouwing zoals geleverd in uw GBP dat, ook al mocht het lukken het in uw GBP gestelde doel met betrekking tot verschillende soorten geheel te behalen (wat betekent dat de genoemde standen worden behaald), de gunstige staat van instandhouding voor genoemde soorten niet in het geding komt.

### Middelen/methoden

Toegestane middelen, methoden en installaties voor het (vangen en) doden van vogels zijn aangewezen in artikel 3.9 van het Besluit natuurbescherming (Bnb). De door u aangevraagde middelen en methoden betreffen:

- Artikel 3.9 lid 1, sub e Bnb: vangkooien,
- Artikel 3.9, lid 2, sub a Bnb: het doden met gebruikmaking van middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld, met inbegrip van de gebruikmaking van alle middelen of installaties die noodzakelijk zijn om die middelen toe te passen,
- Artikel 3.9, lid 2, sub b Bnb: het vangen door middel van bijeendrijven, waaronder in elk geval wordt begrepen het gebruik van de vangkraal in combinatie met een middel als bedoeld in artikel 3.9, lid 2, sub a.

### *Vangen en doden met CO<sub>2</sub>*

Bij besluit van 1 mei 2015 is door het College voor de toelating van gewasbeschermings-middelen en biociden het middel DUKE's Carbon Dioxide toegelaten, zoals bedoeld onder artikel 3.9, lid 2 sub a. van het Bnb. Onderzoek heeft uitgewezen dat, vergeleken met andere methoden, het doden van wilde ganzen met oplopende CO<sub>2</sub>-concentraties, wat betreft dierenwelzijn, acceptabel kan worden bevonden (rapport 338a, 2010, Wageningen UR Livestock Research; ISSN 1 570 - 8616). In verband hiermee heeft de voorzieningenrechter van de rechtbank Haarlem eerder uitgesproken dat, wanneer CO<sub>2</sub> valt onder de middelen die krachtens de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden zijn toegelaten of vrijgesteld (en dus één van de middelen is die middelen het Besluit beheer en schadebestrijding dieren is aangewezen), mag worden aangenomen dat deze middelen geen onnodig lijden veroorzaken (Rechtbank Haarlem, 5 juni 2012 inzake AWB 12/2583 (ECLI:NL:RBHAA:2012:BW7519)).

In het in 2012 gepubliceerde Richtsnoer Ganzendoden stelt de Raad voor Dierenaangelegenheden: "*Het doden van ganzen door vergassing met een oplopende concentratie CO<sub>2</sub> is vooralsnog de meest aanvaardbare methode voor populatiereductie door het doden van grote aantallen standganzen in watergebieden*". Aanvullend hierop wordt in het Richtsnoer gesteld: "*Wanneer het gevaar voor het vliegverkeer veroorzaakt wordt door populaties standganzen is de meest geëigende dodingsmethode vergassing met CO<sub>2</sub> in een mobiele vergassingsunit*".

Nu duidelijk is dat de ruivangsten een noodzakelijk onderdeel vormen van het in uw GBP voorgestelde samenstel van maatregelen, de aangevraagde methodes toegestaan kunnen worden, de meest geëigende methodes betreffen en noodzakelijk zijn voor het bijeendrijven en doden van de ganzen verlenen wij de toestemming om gebruik te maken van genoemde middelen en methodes.

*Uitvoering voor zonsopgang/na zonsondergang, op zon- en feestdagen,*



U vraagt ontheffing aan om de aangevraagde handelingen uit te mogen voeren vanaf één voor zonsopgang tot één uur na zonsondergang en op zon- en feestdagen. Er zijn in of krachtens de Wnb geen verboden gesteld die het gebruik van de aangevraagde middelen in beginsel beperken buiten de daglichtperiode.

Omdat uitvoering slechts gedurende een beperkt aantal weken mogelijk is, en het wenselijk is deze ontheffing zo efficiënt mogelijk in te zetten om het gewenste doel te bereiken, zien wij aanleiding om ter voorkoming van misverstanden te benadrukken dat bij het met dit besluit aanwijzen van aangevraagde middelen om te vangen en doden geen beperking is opgenomen ten aanzien van het gebruik vanaf één voor zonsopgang tot één uur na zonsondergang en op zon- en feestdagen.

#### Overige toestemmingen

##### *Storen*

Naast ontheffing voor het doden (artikel 3.1, lid 1 Wnb) vraagt u ook ontheffing van artikel 3.1, lid 4 Wnb: het verbod op opzettelijk storen. Dit verbod is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Voor alle aangevraagde soorten geldt dat populatiereductie door middel het vangen en doden mogelijk is zonder dat de staat van instandhouding in het geding komt. Enkel het verstoren van deze soorten zal dan ook niet tot een ander oordeel leiden en wij achten deze verbodsbepaling voor uw aanvraag dan ook niet aan de orde.

##### *Onder zich hebben en vervoeren van (delen van) vogels*

U vraagt ontheffing van artikel 3.2, lid 6 Wnb: het verbod op onder zich hebben en vervoeren van (delen/producten van) vogels. Dit verbod is niet van toepassing indien de "*vogels, delen of producten aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen*". Nu sprake is van het verkrijgen overeenkomstig het bepaalde krachtens deze wet - zijnde deze ontheffing - achten wij deze verbodsbepaling voor uw aanvraag dan ook niet aan de orde.

#### Toegang tot gronden

U verzoekt in uw aanvraag om een opdracht zoals genoemd onder artikel 3.18 Wnb, om op basis daarvan toegang te kunnen verkrijgen tot gronden, zo nodig met behulp van de sterke arm, om aangevraagde handelingen te kunnen verrichten. Met name door het niet mogen vangen en doden van ruiende ganzen met behulp van CO<sub>2</sub> in 2016 is goed zichtbaar geworden dat deze maatregel noodzakelijk is voor het behalen van de doelstellingen zoals opgenomen in uw GBP. Wij onderschrijven daarom uw mening dat een maximale inzet benodigd is en de gevraagde opdracht gegeven dient te worden. Hierbij stellen wij in eerste plaats voorop dat een goede afstemming met de grondgebruiker, vroegtijdig informeren en vrijwillige medewerking te allen tijde nagestreefd dient te worden. Daarnaast schrijven wij voor dat u voorafgaande aan het gebruik van de toestemming op grond van artikel 3.18, lid 2 Wnb te allen tijde onze toezichthouders daarover informeert.

Gezien het belang van de ontheffing zien wij aanleiding om u, onder toepassing van artikel 3.18, lid 1 van de Wnb, de opdracht te geven om de uitvoering van deze ontheffing ter hand te nemen op de gronden binnen genoemde gebieden en wij bepalen daarbij dat u de toegang heeft tot gronden, zo nodig met behulp van de sterke arm, zoals bedoeld in artikel 3.18 lid 2 van de Wnb.

**Conclusie**

Wij beoordelen uw aanvraag van 15 maart 2018 voor een ontheffing op grond van artikel 3.3, lid 4, sub b onder 2° in samenhang met artikel 3.17, lid 1 onder 2° en voor een opdracht op grond van artikel 3.18, lid 4 van de Wnb, in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer rondom Schiphol als deugdelijk gemotiveerd voor zover het betreft de grauwe gans en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen in de 0-20 km zone en de brandgans, Canadese gans, kolgans, Indische gans en nijlgans in de 0-10 km zone rondom de luchthaven Schiphol. Naar ons oordeel zijn er geen andere bevredigende oplossingen voorhanden voor populatiereductie van de grauwe gans en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen in de 0-20 km zone en voor populatiereductie van de brandgans, Canadese gans, kolgans, Indische gans en nijlgans in de 0-10 km zone. Er is geen sprake van verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten.

Wij weigeren de gevraagde ontheffing en opdracht voor zover het betreft populatiereductie van de brandgans, Canadese gans, kolgans, Indische gans en nijlgans in de 10-20 km zone.

**Voorschriften en intrekking besluit**

Aan dit besluit zijn op grond van artikel 5.3 Wnb voorschriften verbonden. Op grond van artikel 5.4 Wnb kan het besluit worden ingetrokken als in strijd met het besluit of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

## Besluit

### Nummer 10 (2018)

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland;

#### Gelezen

De aanvraag van Faunabeheereenheid Noord-Holland d.d. 15 maart 2018 om een ontheffing van de Wet Natuurbescherming te verkrijgen, in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rond de luchthaven Schiphol.

#### Gelet op

- de Wet natuurbescherming;
  - artikelen 3.1, 3.2, 3.3, 3.4;
  - artikelen 3.5, 3.6, 3.8, 3.9;
  - artikelen 3.17, 3.18;
  - artikelen 3.24, 3.25, 3.26.
- het Besluit natuurbescherming;
  - artikel 3.9, 3.12, 3.13, 3.16.
- de Regeling natuurbescherming;
  - artikelen 3.1, 3.2, 3.3.
- de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland;
- de Beleidsregel natuurbescherming Noord-Holland.

#### Overwegende dat

- er sprake is van het in het geding zijn van de veiligheid van het luchtverkeer op en rond de luchthaven Schiphol door grauwe gans (*Anser anser*) en verwilderde, gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen in de 0-20 kilometer zone rondom de luchthaven Schiphol en door brandgans (*Branta leucopsis*), Canadese gans (*Branta canadensis*), kolgans (*Anser albifrons*), Indische gans (*Anser indicus*) en nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) in de 0-10 kilometer zone rondom de luchthaven Schiphol;
- een dergelijk verband voor brandgans (*Branta leucopsis*), Canadese gans (*Branta canadensis*), kolgans (*Anser albifrons*), Indische gans (*Anser indicus*) en nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) in de 10-20 kilometer zone rondom de luchthaven Schiphol onvoldoende is aangetoond;
- er in dit geval geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- er geen sprake is van een verslechtering van de staat van instandhouding van de grauwe gans, brandgans, Canadese gans en kolgans.

#### Besluiten

1. aan stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland op grond van de artikelen 3.3 eerste lid, 3.4 tweede lid, 3.8, eerste lid en 3.9 tweede lid in samenhang met artikel 3.17 eerste lid, artikel 3.18 vierde lid en artikel 3.26 derde lid van de Wet natuurbescherming ontheffing te verlenen van:
  - artikel 3.1, lid 1 in samenhang met artikel 3.17 lid 1 en artikel 3.18 lid 4 van de Wet natuurbescherming om **grauwe gans en verwilderde gedomesticeerde en/of hybride gans in al hun verschijningsvormen** te vangen en doden en
  - i. hierbij tevens ontheffing te verlenen van artikel 3.4, lid 1, sub a, onder 2 en 3 van de Wet natuurbescherming voor het gebruik van middelen, installaties en methoden voor het massaal vangen of

- ii. niet-selectief vangen en doden van vogels, of waardoor een soort plaatselijk kan verdwijnen,
- ii. hierbij tevens ontheffing te verlenen van artikel 3.9, lid 1 van de Wet natuurbescherming voor het gebruik van niet-selectieve middelen die de plaatselijke verdwijning of ernstige verstoring van de rust van de populaties tot gevolg kunnen hebben,
- iii. hierbij het gebruik toe te staan van de vangkooi zoals genoemd in artikel 3.9, lid 1, sub e van het Besluit natuurbescherming en de methoden zoals genoemd in artikel 3.9, lid 2, sub a en b en artikel 3.9, lid 3, sub c van het Besluit natuurbescherming, inhoudende het gebruik van CO<sub>2</sub> en het vangen door middel van bijeendrijven met gebruik daarbij van in elk geval een vangkraal,

in de 0-20 kilometer zone rondom Schiphol (bijlage 1) in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rond de luchthaven Schiphol.

- artikel 3.1, lid 1 in samenhang met artikel 3.17 lid 1 en artikel 3.18 lid 4 van de Wet natuurbescherming om **brandgans, Canadese gans, kolgans, Indische gans en nijlgans** te vangen en doden en
  - i. hierbij tevens te ontheffing te verlenen van artikel 3.4, lid 1, sub a, onder 2 en 3 van de Wet natuurbescherming voor het gebruik van middelen, installaties en methoden voor het massaal vangen of niet-selectief vangen en doden van vogels, of waardoor een soort plaatselijk kan verdwijnen,
  - ii. hierbij tevens ontheffing te verlenen van artikel 3.9, lid 1 van de Wet natuurbescherming voor het gebruik van niet-selectieve middelen die de plaatselijke verdwijning of ernstige verstoring van de rust van de populaties tot gevolg kunnen hebben,
  - iii. hierbij het gebruik toe te staan van de vangkooi zoals genoemd in artikel 3.9, lid 1, sub e van het Besluit natuurbescherming en de methoden zoals genoemd in artikel 3.9, lid 2, sub a en b en artikel 3.9, lid 3, sub c van het Besluit natuurbescherming, inhoudende het gebruik van CO<sub>2</sub> en het vangen door middel van bijeendrijven met gebruik daarbij van in elk geval een vangkraal,

in de 0-10 kilometer zone rondom Schiphol (bijlage 1) in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op en rond de luchthaven Schiphol.
- 2. aan stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland op grond van artikel 3.18, lid 1 van de Wet natuurbescherming opdracht te verlenen om de ontheven handelingen uit te voeren op alle gronden binnen de 0-10 kilometer respectievelijk 0-20 kilometer zone en te bepalen dat zij daarbij de toegang heeft tot gronden, zo nodig met behulp van de sterke arm, als bedoeld in artikel 3.18, lid 2 van de Wnb;
- 3. deze ontheffing per afzonderlijke ganzensoort beschikbaar te maken tot in de gehele provincie Noord-Holland een ondergrens is bereikt van:
  - i. 15.000 grauwe ganzen waaronder 3.900 broedparen,
  - ii. 7.300 brandgansen waaronder 1.800 broedparen,
  - iii. 1.600 Canadese ganzen waaronder 400 broedparen

dan wel, voor zover het grauwe gans in de 10 respectievelijk 20 kilometer zone rondom Schiphol betreft een ondergrens bereikt is van:

- i. 1.000 grauwe ganzen in de 10 kilometer zone, of,
  - ii. 7.500 grauwe ganzen in de 20 kilometer zone.
4. de aanvraag op grond van artikel 3.1, lid 1 in samenhang met artikel 3.17 lid 1 en artikel 3.18 lid 4 van de Wet natuurbescherming om **brandgans, Canadese gans, kolgans Indische gans en nijlgans** te vangen en doden in de 10-20 kilometer zone te weigeren;
  5. op grond van artikel 3.3, lid 5 en 5.3 van de Wet natuurbescherming aan dit besluit de navolgende voorschriften, beperkingen en geldigheid te verbinden.

#### **Voorschriften en beperkingen:**

1. Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland blijft als houder van de ontheffing verantwoordelijk voor het naleven van de bepalingen en voorschriften die aan deze ontheffing zijn verbonden.
2. Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland kan uitvoerders door middel van een machtiging gebruik laten maken van deze ontheffing. De gemachtigde dient daarom - tezamen met de machtiging - een kopie van dit besluit van de Faunabeheereenheid te ontvangen. Deze uitvoerders dienen vóór aanvang van de handelingen bekend te worden gemaakt bij de toezichthouders van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord.
3. Op aanwijzing en in het bijzijn van de onder voorschrift 2 genoemde uitvoerders mogen ondersteunende handelingen door derden worden verricht;
4. Op de naleving van het in of krachtens de wet gestelde wordt toezicht gehouden door de toezichthouders van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord. De gebruiker van de ontheffing moet op of nabij het veld waar de uitvoerders gerechtigd tot uitvoering zijn ter plaatse waar deze een der handelingen verricht waartoe de ontheffing strekt, aan genoemde toezichthouders op eerste aanvraag een kopie van de machtiging en de ontheffing tonen. Deze dienen hiertoe aantoonbaar aanwezig te zijn op of nabij het veld waar de uitvoerders gerechtigd tot uitvoering zijn. Genoemde documenten mogen langs elektronische weg, leesbaar worden getoond.
5. Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland rapporteert dagelijks na uitvoering langs elektronische weg aan de toezichthouders van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord over de, op basis van deze ontheffing, uitgevoerde maatregelen, onder opgave van het aantal gedode ganzen uitgesplitst naar ganzensoort.
6. Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland rapporteert jaarlijks binnen vier weken na afloop van de genoemde ruiperioden onder "Geldigheid" aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland over de, op basis van deze ontheffing, uitgevoerde maatregelen. Deze rapportage wordt digitaal opgestuurd naar [postbus@rudnhn.nl](mailto:postbus@rudnhn.nl) of per post aan de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN), Postbus 2095, 1620 EB Hoorn.
7. Het gebruik van dit besluit mag niet eerder plaatsvinden dan nadat de ontheffingshouder of -gebruiker hiervan per locatie, tot maximaal een uur voorafgaand aan uitvoering, elektronisch melding heeft gemaakt bij de toezichthouders van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord, alsook telefonisch en/of via tekstbericht, onder opgave van naam en telefoonnummer gebruiker(s), locatie(s) en tijdstip(pen).
8. Afwijking van gemelde voornemens (bijvoorbeeld verandering van het tijdstip, locatie of data of het annuleren van de uitvoering) moeten telefonisch en/of via tekstbericht worden doorgegeven aan de toezichthouders van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord. Contactgegevens zullen voor aanvang van uitvoering aan de coördinator van de werkzaamheden worden meegedeeld.

9. Gedode dieren dienen in ieder geval ter voorkoming van de verspreiding van ziekten na beëindiging van een actie zo spoedig mogelijk te worden opgeruimd.
10. Voorafgaande aan het gebruik van de toestemming op grond van artikel 3.18, lid 2 Wnb worden de toezichthouders van de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord telefonisch en/of via tekstbericht daarover geïnformeerd.
11. Aangetroffen pootringen en halsbanden dienen te worden geregistreerd en gerapporteerd.

### **Geldigheid**

De ontheffing geldt vanaf de dag na verzending voor de resterende looptijd van het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol 2018-2024, tot 13 maart 2024. De ontheffing kan daarbij jaarlijks gebruikt worden in de periode van 1 mei tot 31 juli, gedurende het gehele etmaal en op zon- en feestdagen.

### **Dierenwelzijn**

Wellicht ten overvloede wijzen wij u op de zorgplichtartikelen zoals deze zijn geregeld in de Wet natuurbescherming en in het bijzonder artikel 3.24, lid 1 van de wet, welke luidt: "*Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt*".

### **Kennisgeving**

Van dit besluit wordt door ons kennisgegeven door middel van een publicatie op onze website.

### **Meer informatie**

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN) via 088-10 21 300. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer RUD.242274 te vermelden.

Hoogachtend,

directeur Beleid  
dhr. H.J. Schartman

*Deze brief is digitaal vastgesteld en daarom niet ondertekend.*

### **Bezwaar**

Als u belanghebbende bent kunt u binnen zes weken na de verzending, uitreiking of publicatie van dit besluit schriftelijk bezwaar aantekenen. Het bezwaarschrift kunt u sturen aan Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 123, 2000 MD Haarlem. Ook kunt u voor meer informatie de provinciale website bezoeken: [www.noord-holland.nl](http://www.noord-holland.nl).

Aantekenen van bezwaar schorst het besluit tot verlenen van de ontheffing niet. Bij de voorzitter van de rechtbank Noord-Holland, locatie Haarlem kan een verzoek worden ingediend om een voorlopige voorziening te treffen. Het verzoek om een voorlopige voorziening te treffen wordt ingesteld bij de rechtbank Noord-Holland, locatie Haarlem, (Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM). Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie

verkrijgen bij de Rechtbank Noord-Holland, locatie Haarlem,  
telefoonnummer (023) 888 4444.

## 2 bijlage(n)

1. Kaart 0-10 en 10-20 kilometer zone

- Kopie aan RUDNHN, Postbus 2095, 1620 EB HOORN
- Ministerie van I&W, Dir. Luchtvaart, Afd. Luchtvaartveiligheid,  
Postbus 20906, 2500 EX DEN HAAG
  - Ministerie van LNV, Postbus 20401, 2500 EK DEN HAAG

## Bijlage 1



